

O strategie ancorată între necesitățile și posibilitățile locale reale și tendințele domeniului la nivel internațional

Vera OSOIANU,
Biblioteca Națională a Republicii
Moldova

Abstract: *Articolul reflectă unicitatea Strategiei de consolidare și modernizare a rețelei bibliotecilor publice teritoriale 2017-2020. Autorul argumentează necesitatea acesteia, procesul propriu-zis de elaborare a Strategiei, scopul și direcțiile strategice identificate.*

Cuvinte-cheie: *strategie; biblioteci publice teritoriale; consolidare; modernizare.*

Abstract: *The article reflects uniqueness of Strategy of consolidation and modernization of the territorial public libraries' network for the years 2017-2020. The author proves its necessity, describes the process of Strategy's elaboration, and identifies purpose and strategic directions.*

Keywords: *Strategy; territorial public libraries; consolidation; modernization.*

La ședința Consiliului Biblioteconomic Național din 23 mai 2017, a fost aprobată *Strategia de consolidare și modernizare a rețelei bibliotecilor publice teritoriale 2017-2020*. Este doar primul pas, și cel mai greu, urmează aprobarea în alte instanțe, dar deja putem afirma că avem un document important care va ghida activitatea bibliotecilor publice în furtuna aproape perfectă cu care se confruntă în ultimii ani. Dacă rezistă și trece de toate „etapele de foc” documentul va fi primul de acest fel de nivel național.

Elaborarea *Strategiei de consolidare și modernizare a rețelei bibliotecilor publice teritoriale 2017-2020* se impune de mai multă vreme. În ultimii ani au fost făcute mai multe tentative, care nu s-au soldat cu un

rezultat final – documentul de care bibliotecile au mare nevoie. Această situație a fost specifică și altor rețele de biblioteci, în special celei din sfera învățământului, care, la fel, a elaborat un proiect de strategie, acesta având aceeași soartă ca și în cazul bibliotecilor publice. De remarcat faptul că, și de această dată, s-a lucrat concomitent la două strategii, bibliotecile din învățământ, fiind antrenate în dezvoltarea strategiilor instituționale.

În perioada de elaborare a Strategiei de dezvoltare a culturii „Cultura 2020”, aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu numărul 271 din 09.04.2014, a fost constituit un grup de lucru care a elaborat un proiect de strategie, privind dezvoltarea bibliotecilor publice. Responsabilii

de elaborarea Strategiei „Cultura 2020” au selectat și inclus doar câteva date privind bibliotecile, în special referitor la situația curentă și câteva aspecte legate de digitizare, lăsând problema deschisă.

În ultimii ani s-a conturat foarte pronunțat un consens, privind necesitatea elaborării Strategiei, o strategie ancorată între necesitățile și posibilitățile reale locale și tendințele domeniului la nivel internațional, între actorii principali care au tangențe cu activitatea bibliotecilor: Ministerul Culturii, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Programul Bibliotecii Globale în Moldova Novateca și ceilalți actori. În acest context, printr-un consens cu Programul Novateca, care s-a angajat să susțină elaborarea Strategiei prin invitarea unor experți internaționali și organizarea unor ateliere de lucru în vederea elaborării strategiei, a fost emis ordinul Ministerului Culturii, privind instituirea Grupului de lucru interinstituțional pentru elaborarea proiectului Strategiei 2017-2020, avându-l ca președinte pe dl. Igor Șarov, viceministrul culturii. Printre argumentele pro-strategie invocate de Ministerul Culturii în prim plan figura realizarea direcției strategice „Creșterea contribuției sectorului cultural în dezvoltarea coeziunii sociale” din Strategia de dezvoltare a culturii „Cultura 2020” și asigurarea durabilității Programului Național Novateca.

Elaborarea Strategiei a fost inclusă printre prioritățile Planului de activități BNRM – Novateca 2017. La invitația Novateca, în perioada 22-24 noiembrie, 2016 la Chișinău s-a aflat, în calitate de consultant, Claudia Șerbănuță, ex-director interimar al Bibliotecii Naționale a României, care în zilele de 22-23 noiembrie a realizat 12 interviuri cu specialiști, reprezentând: Ministerul Culturii, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova, Consiliul Bibliotecarilor din Republica Moldova, Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale, direcții/sectii raionale de cultură, bibliotecă municipale și bibliotecă raionale. În urma interviurilor s-au conturat direcțiile metodologice care

necesită îmbunătățiri, care mai apoi, la Atelierul de lucru din 24 noiembrie, în urma dezbaterilor, au luat forma direcțiilor strategice care constituie baza Strategiei.

La următoarele două ateliere, din decembrie 2016 și, respectiv, ianuarie 2017 s-a lucrat asupra definitivării Direcțiilor strategice, elaborării Planului de acțiuni 2017-2020, a planului de monitorizare și a Planului de acțiuni 2017.

La atelierul din decembrie 2016 a participat Robert Davis, din Marea Britanie, în calitate de expert internațional.

După discuțiile în interiorul minigrupurilor de lucru, cinci la număr, responsabile de cele cinci direcții strategice, varianta a fost expediată experților pentru o nouă expertiză.

În timpul discuțiilor s-a ajuns la concluzia că strategia trebuie să aibă ca axă rețeaua bibliotecilor publice teritoriale, de aici și definirea direcțiilor strategice:

- Eficientizarea coordonării și consolidării rețelei de bibliotecă publice;
- Modernizarea bibliotecilor publice;
- Dezvoltarea platformei informațional-integrate a bibliotecilor publice;
- Dezvoltarea sistemului de formare profesională continuă;
- Susținerea procesului de advocacy pentru bibliotecile publice.

Obiectivul fundamental al Strategiei ține de crearea condițiilor pentru îmbunătățirea calității vieții populației prin asigurarea accesului la informație și la servicii moderne în corespundere cu necesitățile utilizatorilor actuali și potențiali. Aceasta fiind și misiunea, și esența bibliotecii publice.

Scopul Strategiei este modernizarea și consolidarea rețelei de bibliotecă publice în corespundere cu necesitățile comunităților și exigențele erei digitale.

Conceptul central al Strategiei, pornind de la care s-au stabilit obiectivele generale și acțiunile ce le corespund, este conceptul de *bibliotecă modernă*.

Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei urmează a fi revizuit anual, cu noi completări pentru un an următor, astfel încât planul să poată evolua odată cu realizările obținute în contextul implementării Strategiei. Rezultatele monitorizării

procesului de implementare a Strategiei vor fi evaluate în cadrul unui raport anual, care va reflecta modul de realizare a obiectivelor Strategiei pe parcursul anului precedent și dinamica indicatorilor de performanță.

Implementarea strategiei rezidă în dezvoltarea dialogului și a parteneriatelor constructive cu diverși actori, care pot contribui la stimularea domeniului biblioteconomic spre inovații. La realizarea direcțiilor strategice vor fi implicați o serie de parteneri, ce se disting prin soliditate și amploare și care demonstrează, deja, implicare în colaborarea cu bibliotecile publice pe diferite segmente: dezvoltarea capacității instituționale și a tehnologiilor informaționale, promovarea rolului bibliotecii în societate, formarea profesională etc. Printre actorii strategici pot fi menționați: Programul Național Novateca, Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova, Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale a Republicii Moldova, Direcțiile/Secțiile Cultură Raionale/Municipale etc.

În procesul de implementare a Strategiei, Autoritățile Publice de toate nivelele vor acorda o atenție deosebită problemelor identificate. În acest demers, un loc deosebit va reveni Direcțiilor/Secțiilor Cultură Raionale/Municipale etc., ca verigă intermediară între decidenți și bibliotecari.

În condițiile unei conlucrări între toate instituțiile cu implicări în domeniul bibliotecilor publice, această strategie are toate șansele să fie realizată sută la sută. Motiv pentru acest optimism servește faptul că majoritatea acțiunilor prin care vor fi realizate obiectivele strategice prevăd un buget real în limita finanțelor asigurate. Pentru activitățile programate în bază de resurse suplimentare pot fi identificate surse suplimentare reale.

Strategia ... 2017-2020, constituie documentul principal de planificare strategică pe termen mediu, determină obiectivele de dezvoltare a bibliotecilor din Republica Moldova până în anul 2020 și stabilește măsurile și acțiunile prioritare pentru atingerea acestor obiective.

Cele 1343 de biblioteci publice din Republica Moldova ocupă un rol important în infrastructura informațională a țării.

Constituie în rețea, ele au un rol și un impact important asupra modernizării țării și îmbunătățirii calității vieții membrilor comunității din aria de deservire. Pentru eficientizarea activității bibliotecilor publice este necesară coordonarea și consolidarea rețelei care se poate realiza prin implicarea centrelor biblioteconomice de nivel național și teritorial, a structurilor profesionale și a altor actori-cheie, scopul final fiind transformarea bibliotecilor publice în centre moderne de acces la informație și cunoaștere.

Conform cadrului de reglementare, BNRM trebuie să-și asume rolul de lider în cadrul constelației de biblioteci a țării și împreună cu structurile profesionale de profil și alte biblioteci importante să mențină, la standardele convenite, podul de legătură între Sistemul Național de Biblioteci și bibliotecile lumii.

Rolul Bibliotecii Naționale crește enorm în era interconectivității și activității în rețea, caracterizate de comunicarea instantanee și diseminarea rapidă a informației și conținuturilor când bibliotecile au nevoie de metode și instrumente inovative de organizare și accesare a cunoștințelor.

Implementarea Strategiei va însemna fortificarea bibliotecilor publice în comunitate, încurajarea parteneriatelor puternice, stimularea practicilor inovative și promovarea învățării pe tot parcursul vieții.

Strategia trebuie să poziționeze biblioteca publică în albia firească într-o realitate în care o cantitate enormă de cunoștințe, informații și cultură pot fi accesate instantaneu 24/7 prin telefoane inteligente, tablete și diverse gadgeturi.

La deschiderea atelierului de lucru, privind elaborarea Viziunii Globale a Bibliotecii, care a avut loc în aprilie 2017 la Atena, Grecia, Dave Snowden, fondator și director științific la Cognitive Edge, menționa niște momente foarte importante: „Dacă ai obiective specifice, pierzi pe parcurs oportunitățile. Noi ne concentrăm mai mult pe măsurare decât pe aceea ce este de măsurat”.

Deși Strategia stabilește niște obiective foarte specifice, noi vom avea grijă să nu pierdem nici oportunitățile.